

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділі і руских свят
о год. 6-й пополудни.
Редакция, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Екс-
педиція місцева в Агенції Со-
коловского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

До ситуації.

З Відня пишуть нам під днем 29-го вересня:

До нині рана се певне, що в горі заходять ся лише коло утворення «переходового» кабінету, зложеного по можности з урядників і деяких політичних не дуже проносованих людей. Хоч вчера кандидатура бар. Гавча на президента такого кабінету видавала ся майже певною, то нині кандидатами до проводу кабінету вчисляють дневники побіч Гавча, Клярго, Мервельта (намісника Тиролю) і Кербера. Акція сего кабінету обмежалась би на знесенє языкових розпоряджень і на підготовленє компромісу між обома великими тaboraми. Задача значна! А для того у сей урядничий кабінет входять і личности політичні, конциліантноі вдачі.

Вчера зполудня являлись на авдієнції у цісаря: Кайцль, Діпавлі, Фукс, Катрайн, Яворський, Білінський, Енгель, щоби дати в імени клубів своє probatum до утворення згаданого кабінету. Нині має явитись у цісаря Люеґер, Перґельт і Гогенбургер.

Нині рано покликав цісар секційного шефа Кербера. Се значуще! Значить ся, що проти Гавча лівіція повстала, проти Клярго — правиця.

Рільнича криза в Англії.

(Далі).

Так отже, по гадкі комісії, головний тягар переселення впав на плечі властителів великих обшарів землі. Однак справедливо запримічує др. Стіллїх, що земські лорди посідають крім сего цілий ряд інших жерел приходу в промислі, гандлю, банковости і кольонїях як також в мійських ґрунтах, котрих незвичайний зріст

вартости дав їм достаточне відшкодованє. Натомість в дуже прикрих обставинах находять ся пахтярі. Особливо в збіжєвих околицях понесли они великі втрати свого оборотового капіталу навіть помимо обниження тенути (чиншу займового). Потерпіли они і в пастівних сторонах в наслідок обниження цін худоби і вовни. Попадто зросло загалом їх задовженє у властителів обшарів і в гандлярів, викликане браком оборотового капіталу.

Єще більше потерпіли рільники, господаруючі на власнім ґрунті. Середні властителі (yeomen), обтяжені гіпотечними довгами, котрим вірителі не признають ніякої обнижки, мусять платити більше відсотків, як би платили чиншу займового. Продати ґрунту не можуть, бо ціна землі опала так, що продажа для них була би руїною; пустити в займ другим також не можуть, бо чинш не вистанє на оплаченє гіпотечних процентів. Тож їх загибіль постунає скорою ходою.

Подібно річ має ся з дрібними посідачами (small freeholders) котрі 70—80% цін купна полишили на гіпотечі на $4\frac{1}{2}$ — $5\frac{1}{2}$ %, часом 6%, а котрі мимо тяжкої праці і мимо ограничення своїх потреб не можуть удержати ся. Знаменитою ілюстрацією єсть один малий фармер в Лінкольні, що зі своїх власних 9 акрів ґрунту платить 90—100 шілінгів гіпотечного проценту, коли з 12 акрів держаних в наймі від другого платить чиншу лиш 45—60 шілінгів (1 шіл. = $\frac{1}{20}$ штерл. = 60 кр.). Так отже незначна випроїм в Англії кляса хліборобів-властителів меншає що раз більше.

На інтересне питанє, котрі господарства — більші чи менші значнійше потерпіли на переселеню, висліди анкети не дають категоричної відповіді. Залежить се від обставин. Так н. пр. в збіжєвих полосах, де зміна господарської системи є труднійша, більші господарства, що находять ся в руках засібнійших в гріш людей, удержали ся ліпше. А де був можливий перехід до управи огородини, цвітів, овочів або годівлі дробу, там дрібні господарі мають ліпші

види, особливо коли побіч рілі найдуть єще нагоду до інших зарібків.

Що дотикає в кінці кляси сільських робітників, то число їх вменшило ся в літах 1871—1891 о більше чим 20%, і знизило ся на 873.000 мушів і 46.000 жінок. Натомість їх материяльні обставини поправились, бо платня їм не вменшило ся (з виїмкою збіжєвої полоси) а в наслідок незвичайного подешевленя средств живности удержанє їх стало ся лекше.

В 2-ій часті: о причинах переселеня розбирає автор обнижку цін і заграничну конкуренцію.

Головною причиною переселеня рільничого признає автор незвичайну а скору обнижку цін продуктів рільничих, котру статистици оцінюють на около 30% вартости (від р. 1874—1892/3).

Найбільше обнизили ся ціни збіжа, почавши від половини сімдесяти літ (1870); пшениця подешевіла о 50%, овес і ячмінь о 30—40%. Се значить, що англійські хлібороби одержують днесь майже о 22 міл. фунтів штерл. менше за своє збіжє, чим давнійше. Бараболя опала о 20—30% в ціні — так само і хмель.

Ціна мяса почала опадати в літах 1880-их. Після нотованя льондонського торгу виносила обнижка цін:

якість I.	II.	III.
воловини 24%	27%	40%
баранини 17%	21%	31%

Найбільше отже потерпіли гірші якости (сорти). Що-до цін свинини нема докладної статистици. Відомі є лише ціни довоженої солонини і шинок, котрі лиш мало-що опали, коли вудженина опала о 25% в ціні. В тій самій мірі обнизили ся також ціни живого товару. Ще більше, бо вмєше 50% обнизили ся в протягу послїдних 20 літ ціни вовни і то більше ціни ліпших сортів, менше-ж гірших, з причини збільшеного попиту на дешевші сукна з боку широких мас суспільности. Вкінці ціни молочних продуктів опали всяко — однаковож загально менше більше о 20—30%.

Ще цікавіші і маючі більше загального

ЧОБІТКИ.

Степана Повія.

(Конець).

В часі ферій говорив я нераз з Іваном та ніколи якось не мав відваги поспитати його про ті чобітки. Цікавий був розвідати ся щодещо про них та з другого боку не хотів роздирати може троха пригоєної рани, тим більше, що Іван почав від якогось часу задуманим, та був — проти свого звичаю — більше мовчаливим.

— Михасю! — питаю візника — що дієть ся з Іваном?

— З яким Іваном?

— Та нашим сусїдом! За ті чоботи може ти що знаєш?

— Та знаю те, що й всі знають.

— Ну то розкажи і міні що знаєш.

— Та що казати. От він нещасливий, бо має за м'яке серце. Інший не витерпів би того. То Бог уже дав одному таке серце а другому таке. Одному м'яке, як у Івана, а другому тверде, як камінь.

А з ним таке було. Десь уже від літа став сумний та мало говорив, так гриз ся. Часом каже йому хто «Слава Ісусу», а він чи не чує

чи що, а не відповість. Тай до міста не ходив, бо Михася бояв ся. Як той йому коли за чоботи згадав, то він все плакав. А десь на Петра та Павла здибав він п'яного Михася. А Михась йому дуже навприкрив ся а він його троха «почухрав». Ну і Михась — от як з міста — не хотів свого дарувати, ані на палець, ні. Та він міг уже чоботи продати, аби Іванови не наприкрати ся, але завзяв ся аби Івана гризти. І люди йому казали: «Не зачіпай Івана, бо він тобі колись добре всепле. Але він усе своє робив.

Якось раз прийшов він — як бульби брали — тут у село і привіс ті чоботи. Питав де Іван сидить, ну і йому показали, бо не знали до чого то йде. А він злетів до хати та кинув чоботи Іванови під ноги. І зачало ся. Казали, що Івана гейби нечистий присїв. Гет його опутав.

Вперед він плакав. А так, що ніхто такого плачу не чув! А потім каже:

— Михасю! Бери чоботи, бо убо тебе.

— Возьму, як гроші від вас вибасую.

— Я тобі вибасую, аж тебе юха обіллє, заревів Іван та кинув ся на Михася. Зачали бити ся. Та що Михась тільки сильний а Іван до того розлючений, не пара їм в бійці. Але якось раз той на верху а раз той. А кров тече, що

аж страх дивити ся. Наробили крику, збігло ся пів села до Іванової хати та ледви розлучили їх. Івана на піч, а Михася з крові обмивали. Гет йому Іван чимсь голову провалив. Ледви його до міста відвезли! Десь в три дни прийшли шандарі та забрали Івана. Жінка плаче, виводить, що гомін по всім селі йде, а він ніщо. Навіть не знав, що з ним діє ся. Взяли його до Самбора та там сидів аж до терміну. Вона там до нього ходила та казала, що він ніщо тільки сумує, плаче та волосє з голови рве, а часом то таке говорить, що лише один Бог розуміє. Говорить та плаче, та ридає, та волосє рве. А вона так тим загризла ся, що ледви ходить.

А потім взяли його на термін та там пани питають ся його щось. А він схилив голову та плаче. Ніщо не допитали ся. Але ще якісь там добрі пани були, бо навіть його просили. У нашім суді таких нема. Ну й просили, але не вивідали ся. Опутало його щось. Тай знов його до арешту дали, а тогди стали пани радити ся. Одні кажуть: «він удає», а другі «він слабий». І закликали дохторів а ті кажуть, що він таку слабість має, та що до него таке вступило, що він все плаче. Ну і ті судії його пустили, бо, казали, не знав що зробив. А тепер він дома. А то само з ним дієть ся. Усе плаче

значіня є погляди комісії на заграничну конкуренцію рільничу.

Передовсім довіз пшениці зміг ся о 70%; в половині літ 1870-их Англія спроваджувала лиш половину свого запотребованя пшениці; днесь вже $\frac{3}{4}$. Згідно з тим вменьшив ся в Англії простір пшеницею обсіваний майже о половину. Половину пшениці довозять Сполучені Держави, одну четвертину Росія і Індія (разом), дальше $\frac{1}{10}$ Аргентина. Інші європейські краї, що давнійше Англію заосмотрювали, вже майже цілком з того торгу виперті. Що-до видів на будуче, то в Сполучених Державах управа пшениці посуває ся щораз більше на запад, де кошти продукції низші, через що конкуренційна спосібність удержує ся, особливо коли-б ціни підскочили. З Росії вивіз навіть при низьких цінах може змагати ся, бо тамошнє рільництво могло би ще в великій мірі поправити ся. Велику ролю може відограти Аргентина, де під управу пшениці надають ся незміримі простори, і де кошти продукції є майже найнижші на цілій кулі земній. Надто низький курс паперових грошей аргентинських сприяє вивозови.

Привіз ячменю зростає до р. 1893. досить повільно, опісля підніс ся так сильно, що дійшов до 40% загального запотребованя, коли місцева продукція остала без зміни. Більша часть ячменю приходить з Росії і спожитковує ся на корм для худоби.

Вівса довозить ся близько 20% загального запотребованя — головню з Росії і Швеції.

Зазначити треба ще великий довіз кукурдзи, дальше бобу і гороху.

Англійска продукція мяса не улягла в протягу послідних 20 літ майже ніяким змінам, натомість довіз із заграниці головню мяса — не стільки вже живої худоби — майже здвоїв ся з 336 тис. на 689 тисяч тон, або з 22 на 40 фунтів англ. на голову людности. На підставі обчислень комісії виказує ся, що від р. 1890 довіз покриває 28—29% загального запотребованя воловини, баранини 20—30%, а вепровини (переважно солонини і шинок) 50%. Ще в р. 1876 майже цілий довіз рогатої худоби походив з Європи — а в р. 1893 Европа доставляла ледво 1%! Тепер Сполучені Держави доставляють 80% довозу воловини і свинини, а 40% баранини; що до сеї послідної веде перед Австралія і Аргентина. При трохи ліпшій ціні довіз з Сполучених Держав зростає, завдяки меткій організації тамошньої торгівлі худобою. Натомість Аргентина має дуже додатні природні умовини розвою годівлі худоби на просторах ланах люцерни, що видержує посуху. Годівля овець в Аргентині перейшла в літах 1884—1894 від вовнистих мериносів на м'ясні вівці (Lincoln-и), вивожені яко заморожена баранина до Англії.

Загалом отже показує ся, що довіз заморських країв покриває около 30% загальної консумції мяса в Англії, а его низькі ціни обни-

жають також ціну краєвих продуктів. Майже загальна давнійше гадка, що англійське рільництво найде в годівлі худоби відшкодоване за підкопану збіжєву продукцію, оказала ся ошибочною. Довіз вовни — головню з Австралії — майже здвоїв ся і покриває 70% запотребованя.

Рівно сильно зміг ся довіз молочних продуктів.

Масла найбільше довозить Данія, — що завдячує своїм многим спілкам молочарским, опісля Франція (Нормандія), завдяки знаменитому приспособленню его з сторони торговців, — і Австралія, підперта правительственными преміями вивозовими і централістичною організацією молочарнь.

Сира доставляють: Канада, (де молочарні виробляють від жовтня до мая масло, а через літо сир) і Сполучені Держави. В послідних 10 літах підніс ся дуже значно довіз згущеного молока. Голандія в кінєць достарчає до Англії майже 1 мільон сотнарів маргарини річно. Загалом після обчислення комісії довіз всяких товарів молочних перейшов значно їх краєву продукцію.

Зміг ся також дуже довіз вчасних картофель, цибулі, яблук, сушених овочів, яєць, дробу смальцю, курій і т. п. Зріс також довіз конний.

Зріст довозу збіжя і мяса спочиває переважно на особливих природних і кліматичних умовинах вивозячих країв; натомість сильну конкуренцію на торі молочних продуктів треба приписати ліпшій організації заграничного молочарства.

Дальше примічає комісія, що зріст консумції дешевого мяса зменьшив попит за пшеницею і через те обнизив єї ціну.

Вкінєць зваживши, що Сполучені Держави цілком єще не дійшли до границі своєї вивозової спосібности, а Австралія і Аргентина можуть ще дуже а дуже багато рільничих продуктів кинути на торг, думає комісія, що в найближшій будучности нема виглядів, щоби вага чужої конкуренції мала ослабнути.

Се найважнійші для нас висліди анкети.

(Кінєць буде).

Послідні вісти.

Криза в Австрії небавом скінчить ся. На чолі управи державою стане кабінет урядничий. Крім визначнійших мужів з правіці приймає вчєра цісар менерів сторонництв опозиційних, д-ра Гогенбургєра, Пергєльта і Люєгєра. На вступі звернув ся цісар до провідників лівіці з відозвою, щоби вплинули успокоюючо на своїх політичних приятелів. Дальше запитував цісар кожного о опінію що до того, в який спосіб можна би покласти кінєць неконституційному

правленню в Австрії, а вкінці повідомив, що мусів ужити одинокого можливого в теперішній хвилі средства, с. є. покликати до життя міністерство неутральне, зложєне з урядників. Цісар упевнив, що сповнене буде усєліве в цілі вистєжєня дороги для цілком правильних відносин. В виду сєго провідники лівіці набрали перєсвідчєня, що язикові розпоряджєня будуть небавом знесені. Пергєльт скликав на вторник членів свого сторонництва, щоби їм здати справу з авдієнції у цісаря. Провідники лівіці набрали перєсвідчєня, що цісар не відказує радї деякими жаданям лівіці з програми, уложєної в часі зелєних свьєт. Люєгєра питає цісар о розміри шкід, викликаних виливами рік і заявив радїсть, що Відєнь не зазнає великих страт.

До нового, урядничого кабінєту мали би вийти: гр. Клярі, яко президент; Кербер, яко міністер справ внутрішних, Бєм-Бавєрк, яко міністер фінансів, Вєльзєрєгаймб яко міністер оборони краєвої, Віттек — зелєзниць, Гартель — просвьєти, Кляйн — судівництва, Стібраль — торгівлі і Блюмфєльд — рільництва.

В Сєрбії скінчив ся другий процес перед безпроводочним судом, вже не о зраду державну, а о обиду маєстату. Бувшого міністра судівництва, д-ра Мілєнка Вєсєїца і профєсора гімназії, Мілє Павловича засуджєно на три роки тяжкої вьязниці, дальше д-ра Божидара Марковича на шість літ і проф. Рузіца на 2 роки вьязниці. В виду сих засудів симпатія для радикалів що раз то більше ростє, бо справєдливисть сєрбєских судів нині не істнує. Там судить Мілян своїх ворогів. Держави європейські приглядають ся сєму на позір спокійно. Але мабуть се послідний політичний суд Міляна. Прийдє в недовгих літах хвиля, де родина Обєновичів враз з Мілянєм і Александром будє місєла уступити місця комусь иньшому. А все те будє заслугою Міляна.

Новинки.

— Про закінчєне дня інтронізації станіславівського єпископа пишуть до «Дьла»: В день своєї інтронізації дав єпископ Шєптицький обід, на котрий крім цілої капітули станіславівської і визначнійших свьєщєників всіх трєх обрядів прошені були рєпрєзєнтанти всіх властей державних, автономічних та військових і багато осіб з рускої інтєлїгенції. З Русинів були, як сказано, всі члєни капітули, крилошанє Кобилянський, Лісєвич, Костєцький з Черновєць, др. Семєратович з Відня, др. Сарницький і кількох оо. Василян, війск. капєлян о. Куницький, катихит о. Порайко; із свьєтских старєста Прокєпци, радники судові Каранович, Луцький, Мандичєвський і Прєкурницький, заступник прокуратора др. Криницький, адвокати Бучинський і Мандичєвський, лікар др. Конкольник, нотар Тєлишєвський з Бучача, профєсори др. Коцюба, Константинєвич, Труш,

а на печі сидить. Дєсь приходить до нього його старший брат. Іван не промовив до нього ні словєчка! До рідного брата! Ну і той сидить тихо, а Іван як не підскочить на печі та як не закричить:

— Або чоботи заріжте, аби з них кєрви ішли, або мене живцем закопуйте!

А потім ще казав:

— Стягніть з мене Гринєві чоботи — а чобіт нїгдє не було.

Ми вїхали в подвірє.

1899.

Цьвітка.

На зелєній лєваді розцвіла ся розкішна цьвітка. Ранєнько вмивала ся росєю, втирала личко соняним промінем. Чєпурила ся, одягала ся.

І прилїтає збиточник-вітер і шєптає в ухо любовні слова. В полудни спїшив пєстрий лємєтих та жартував із него. Вєчєром нєсмїла пташина наповняла повітрє, солодким, жарівним звуком, що зливав ся зі журчанєм жєрєла та шелєстом — розмовою дєрєв.

Вєсєло жити цьвітці!

Але нараз хмари насупили густі свої чорні брови, блиснули сєрдито очима, та дунули з цілої сили важким, жарким духом на дрібну цьвітку.

А ранком як сонцє прийшло повитати свою любку, лєжала вона на землі та зосохлими устами просила о краплю води.

Сонцє сховало сльозами зрошенє лице за хмару.

— Води... води! — шєптала цьвітка, але ніхто її не чув, лишє вітер вїєв з лєговька, як би холодом своїм хотів угасити її пєкучу спрагу.

Зєнон Євгєнєвич.

Над рікою.

Сріблєстою змією вєть ся ріка. Над нею високо підняв ся стрімкий беріг, на берєзі шаріло кількє корчиків тернини, а між ними, сповиті травєю, тулили ся фьлки, сєй третій дар вєсни. На берєзі сидів хлопчина. Яснє сонцє цілувало його обличчє, вітер грав ся його золотими кучєрами, раз по раз загортаючи їх на личко хлопця. А він глядів у воду, водив очима за граючими ся рибками і сумний-сумний усєміх пєребігав по його сxorілих устах.

— Мої рибочки малєнькі, вирвало ся нараз з його грудий, і я так нєдавно грав ся як тато-мама жили. А тато умєрли, а відтак маму Бог покликав до сєбє, а я лишив ся. Так, я сам лишив ся, рибки!

Сльоза заблищала в його оці, а він опові-

дав дальше, як би риби справді могли розуміти його слова.

— Видите, рибочки, говорив, я слабый. Я лєдвѣ тут залѣз. Нічого нині в губі не мав, а тут нїдє і спочити. О, як тато жили, то не так було. Тато ходили зі мною до лѣса, там дрова рубали, а я... я грав ся. О! Там так красно було! Там такі гарні, високі дєрєва так шумлять, поважно, а пташки так гарно шєбєчуть, що аж сєрцє млѣє. Е, ви того не знаєтє... а раз... а раз надбѣгла сєрна. Ви не знаєтє як виглядєє сєрна? Вона має такі гарні очѣ, великі, сумні, що як поглянє, то жалко робить ся... А потім я йшов до дому. Мама давали їсти, а страва була така смачна! О, я давно такої не їв! Так рибочки, я і їсти не маю що і спати нємає дє. Тато наймали хату, а я нї, бо не маю за що. Ви говорите, що собі зароблю? Егє! Вам лєгко казати, а дєж в мене на сє сила? Нємає в мене сил, робачки, я слабый, я хорый. Ви сього не розумієтє і люди не розуміють. Люди кажуть, що мнѣ не хочєть ся робити, а я не можу.

І сльози жємчугом котили ся по марнім лицѣ — гіркі, сирітські сльози.

Зєнон Євгєнєвич.

Шахнович, професор др. Стоцкий з Черновець, купець Стахевич, малар Маркевич, дідич Малецкий з Ляцкого і п. Був також маршалок коломийської ради повітової кн. Пузина з сином, гр. Молодецкий з Манастириск, два брата єпископа і п. Підчас обіду грала на улиці перед палатою військова музика. Під кінець обіду підвіс владика тоаст за папу і за цесаря — насамперед по руски, а потім повторив свою промову по польски і по німецьки. Опісля маршалок станіславівської повітової ради Брикчинський промовив іменем повіта за здоров'я владика-господаря. Єпископ, відповівши по польски, звернувся до старости Прокончица і сказав по руски: «Ви, пане раднику, наш чоловік, Русин, і нас дуже тішить, що маємо такого начальника; по за Ваше здоров'я!» Потім підвіс владика по німецьки тоаст за здоров'я армії, а по польски в честь репрезентантів всіх властей. Звертаючись до кн. Пузини, сказав по руски: «Дуже мене тішить, що бачу тут також репрезентанта Комийщини, а то тим більше, що є ним чоловік з старої рускої родини, Ти, князю, наш з покоління, і надіюся, що завжди будеш з нами. По за здоров'я князя Пузини. Далше подякував владика всім гостям, що явились у него, — випив за їх здоров'я. Тоді іменем рускої інтелігенції промовив радник Каранович. Бесідник указав на становище, яке новий владика заняв від першої хвилі в справах рускої церкви і руского народу: зазначив, що владика відразу підбив собі тим всі рускі серця; висказав надію, що новий князь церкви зможе сполучити всі рускі сили до спільної праці для добра народу і пожелав йому сил і Божої помочи до сего великого діла. Іменем капітули говорив опісля митрат о. Фацієвич, упевнюючи владика, що крилошани, як за попередних владик, так і тепер щиро трудити ся будуть для добра народу і церкви. Промавляючи ще латинський парох станіславівський кс. Паскевич, професор др. Стоцкий іменем буковинських унійців, митрат о. Фацієвич за здоров'я родини Шентицких, а накінець др. Сарницький, упевнюючи, що новий владика додержити слова своїх обітниць. Обід сей зробив на всіх, особливо на всіх Русинах, як найліпше вражінє.

— **Гр. Лев Толстой про Победоносцева.** З найновішої повісти гр. Толстого «Воскреснієх» не може тижневник російський «Ніва» друкувати всіх розділів з огляду на цензуру, але німецька часопись «Aus dem Leben» друкує текст повісти в цілості. У однім з таких нецензурних розділів знаходимо дуже інтересну сцену, в якій Толстой змалював силуетку знаного надпрокуратора синоду, Победоносцева, що виступає в повісти під іменем Топорова. Як звісно сеє повість є до певного степені критикою органів справедливости в Росії, а головний її герой Нехлюдов, перенятий ідеєю братньої любови всіх людей, поставив собі задачею жити вибороти увільненє всіх невинно в'язнених. В тюрмі застає Нехлюдов між иньшими неправно позбавлених волі сектантів і удає ся до надпрокуратора в сій справі. Сама вже дефініція уряду змалювана Толстойом є цікава. «Уряд, який займає Топоров — пише гр. Толстой — містив у собі в міру своєї ціли внутрішні суперечности, яких неміг доглянути лише тупий чоловік і позбавлений всякого почуття моральности; мав він боронити той церкви, що після власної дефініції є заложена самими Богом і некольні брами не можуть її захолибати, не то люди якими небудь змаганнями, хоч би навіть і силою». В дійсности однак сей оборонця церкви не має ніякого діла з релігією. «Сам в глибині своєї душі не вірив ні в що і признав сей стан дуже вигідним і приємним; але бояв ся, аби народ не попав у такий самий стан і уважав святятим своїм обов'язком — як любив говорити — ратувати люди. Заховував ся зглядом бороненої собою релігії так, як заховує ся той що годує кури зглядом стерва, яким годує дріб; стерво є погане, але кури люблять його і їдять, тому треба годувати їх стервом. Розумієть ся, що всі «Тверські», «Казанські» і «Смоленські» (чудотворні образи Матери Божої в Росії є просто звичайними богомазами, але, що люд прив'язав ся до них і вірить в їхню чудотворність, тому треба сей забобон підтримувати». Надпрокуратор приймає Нехлюдова, що його яко князя не можна позбутися, каже йому однак ждати хвилину в передпокої, а потім лише відчитує його просьбу. Сектарів тримаєть ся в самій річці безправно в тюрмі, бо суди увільнили їх, а архиєрей і губернатор рішили ся по причині нелегальности вінчати розлучити чоловіків, жінок і діти і розіслати їх до різних місцевостей. Як раз сеє батьки і жінки домагали ся, аби їх не розлучувано. Топоров був пересвідчений про оправдані їх жаданя, але не вдавав ся в сию справу; лишене сектарів на давних місцях могло би вплинути на решту людности дуже некористно і наклонити її до покидання православ'я. Тепер однак в міру подання князя надпрокуратор почав лякати ся, що ціла справа може дійти до відомости цесаря, тому рішив ся уважливий сию просьбу сейчас. На велике здивованє Нехлюдова заявляє йому зара на вступі: «Губерніяльні власти оказали

за багато стараня». В присутности петента пише приказ увільнити сектарів з тюрми. Нехлюдов питає ся: «З якої причини мусіли терпіти сеє люди? Чому в імя релігії порушено найголовніші засади правди, чому розлучено рідних?» — Далі характеризує его Толстой ось як: «Топоров усміхав ся все ще лагідно, бо уважав, здає ся, те що говорив Нехлюдов об'явом мягкого серця. Все що іще мігби Нехлюдов сказати, уважав Топоров з високої точки погляду мужа стану мягким і одностороннім. «Зі становища приватного чоловіка може се так виглядати — сказав — з точки погляду мужа стану виглядає се цілком інакше. Зрештою, маю честь вас попрощати» — закінчив коротко недискретні і ненаручні для себе питання.

— **Еміграція народних учителів.** Сего року дев'ятьох львівських учителів не зголосило ся до служби, тому, що перенесли ся до иньших факів, де очевидно надіють ся ліпшої долі, а де мірою при аванзі будуть не політичні переконання, лише заслуга та літа служби. Сім з тих емігрантів пішли до почти. Гарні відносини учительські?...

— **З Київів** пишуть до петербургського Крају: Знаний і цінений композитор київський п. Микола Лисенко, заангажувавши малоруский хор, об'їздив з ним деякі міста в Росії. П. Лисенко загадує на слідуєчий рік виїхати з українським хором на всесвітню виставу до Парижа.

— **Смерть Наумовича.** В брошурі Мончаловського, про житє і діяльність Наумовича, знаходимо вістку, що смерть Наумовича не була природна. На стор. 96 пише Мончаловський, що по похоронах в Київі др. Миколай Наумович заявив в притомности значнійшого числа людей а поміж ними і Мончаловського, що смерть его вітця, Івана Наумовича, послідовала «от рослинного яда». «Хто піддав отрую покійному, пише Мончаловський, то покрити ще тайною. Др. Наумович довідав ся лише в Новоросійську (місці смерті Ів. Наумовича), що Ів. Наумовича виділи там люди з якимсь молодим чоловіком, що ходив з ним по місті і заходив до него в гостинницю. Сей чоловік щез без сліду. З слів Мончаловського виходило би, що Наумовича отруєно. Та недотепне вилетєне особи «якогось молодого чоловіка» до історії смерті Наумовича каже підозрівати, що Наумович сам покінчив з собою, без чужої помочи. Заведені амбіції, страшна поневірка, недача колонізації Кавказу галицькими мужиками, до котрої Наумович прив'язував таку вагу і котра була може й послідною допшкою ратунку для него самого, — оправдають наше підозрінє скорше, чим вилетєне якоїсь мітичної постати, що так нагло зникла без сліду в Росії, що й досі єї годі віднайти...

— **Популярний 14-дневний курс ветеринарії** для учительства і для селян, а враз 14-дневний курс кутя коний для виволених челядників ковальських відбуде ся в Раві рускій в часі від 2. до 17. падолиста с. р. включно. Для незаможних слухачів розділїть ся 10 стипендій по 7 зр. титулом дієт; притім всі слухачі, котрі того потребувати будуть, дістануть уміщенє на кошті відділу. Пильні слухачі одержать по скінченні курсу відповідні премії. Хоча і взяти участь в курсі мають внести зголошенє на адресу секретаря відділу товариства господарського в Раві, Івана Табачинського, найдалше до дня 25. жовтня с. р.

— **Честний дефравдант.** Діялось се не в Галичині, лише в Франкфурті над Меном. Перед кількома літами утік з відтам банкір, Ст. Гоар, що спроневерив суму мільон триста п'ядесять тисяч марок. Ту суму надіслав він тепер до одного з франкфуртських банків, з просьбою о вирівнанє его спроневерєнь. В Америці, куда утік банкір, добив ся великого майна; на одній щасливій спекуляції заробив він дев'ять сот тисяч доларів.

— **Вандербільд про багатство.** Недавно померший мільонер, Вандербільд, не находив великого вдоволеня в своїм величезнім майні, сї сам про себе говорив таке: «Майно, так велике як мє, є для одного чоловіка рішучо за великим тягаром, що мене пригнітає і вбиває. Під яким зглядом я ліпше ситуваний від мого сусїда, що має лише пів мільона? Він уживає більше приємностей від мене, его дім так само виставно устроєний, як мій; він здоровий від мене, бо має менше журби і клопотів від мене. Правдоподібно, буде він також довше жити від мене, а що найважнійше, буде міг завжди вірити своїм приятелям». Бідний Вандербільд! Кому ж его не жалє?...

— **Будучність самоходів.** Великі замовленя на самоходи одержали американські фабрики. Компанія «Electric Vehicle» замовила в кількох фабриках 4.200 електричних самоходів, в загальній вартости вісімнадцяти мільонів зр. Перші поводи будуть викінчені вже при кінці сего місяця, дальші вийдуть з верстатів вневдовзі. З числа 4.200 повозів, лише 200 буде тягарових; прочі мають служити до їзди людей. Вози будуть мати різні фасони. Одні будуть виглядати як вагончики, иньші як омнібуси, карити, дорожки і т. п. З сих замовлень видно, яка будучність жеде се винайденє.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тім часі може кожний з неї користати. До дому виписують ся книжки лише за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—12 рано і він 3—6 по полудни. В неділі і свята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецького ч. 26.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Наш альбом.

Наші недуги.

Розпуста, здирство, темнота
Усю Україну оповили:
Наука спить, нужда гнітить,
А волю — тюрми заслонили!

Деж нам спасєнія найти,
Де нам достать того лікарства,
Щоб ті болячки заживить
Спанїлости, брехні і рабства?

В якій скупатись нам водї,
Щоб гній, лакейства гній обмити,
Щоб опоганений наш край
Спасити, обчистити, освітити?

В яку зарити глибиню
Вонючий дух лежї, наживи?
Той дух проклятий, нависний,
Що губить наші юні сили?...

Я знаю лікарство, що гоїть
Громадські болячки лихі,
Що силу вливає народам,
Що «нечисть» вигонить з крові;
Що слабого духом підводить;
Полохливим сьмілість дає,
Розпущеного зразу заморить,
Спанїлого лежня убє;
Я знаю лікарство, що гоїть
Громадські болячки лихі:
Освіта народня їх згонить,
А воля все зле скорєнить.

Перебенда.

Переклади Панаса Мирного.

Дорога.
(З Огарєва).

Сьвітить місяченько
Крізь туман до долу,
Сумно та дорога
Повила ся полем.

Білі від морозу
По шляху широкім,
Рядами сумують
Берези високі.

Мчать ся дужі конї,
А дзвінок лунає,
Візник із просоння
Пісеньку сьпіває;

Сиджу я в кибітці,
Та тяжко сумую...
Гірко покидати
Сторону рідную!

Невільник.

(З Рилєєва).

Не чути гомону людського,
Типа за баштою німа;
І на рушницї в вартового
Двурогий місяць вигриває.

А молоденький козаченько,
Як цвіт пахучий на весні,
В глухій тюрмі сьпіва тихенько
І віддає тугу Невї!

«Прощай мій сьвіте, краю милий!
Моя хатиночко, сїм'я!
Тут, кайданами оповитий,
Тепер не рідний вам вже я!

«Не жди мене, мій батьку, мила...
Зов'янь, барвінковий вінок,
Що ти его для мене звилла, —
Не бути в парі нам у двох!

«Засватав я собі неволю,
Стала дружиною туга...
І волочить сию гірку долю,
Дала минї рука моя...»

Вже день згасає; ніч находить
І ранок знову засїяв,
А козаченько, в башті ходя,
Одну все пісеньку сьпівав.

П. Т.
Маємо честь донести Поважаній Публиці, що
з днем 16-го вересня с. р. відкрили ми
при ул. Ягайлонській ч. 12 у Львові

під фірмою
В. ПРИМУС & С. ІГЛИЦКИЙ

Магазин

материй на меблі, килимів, портиєр, фіранок, всіляких декораций комнатних, меблів стилевих, сесийних і т. д. — як також

ВЛАСНУ РОБІТНЮ ТАПІЦЕРСКУ.

Заосмотриши наш магазин в добірні і наймоднійші товари з перворядних жерел, бажаємо уміркованими цінами і ретельною услугою з'єднати собі повне довіре і згляди Поважаної Публики, о що усилено просячи повістаємо — з високим поважанем

Володислав Примус **Стефан Іглицкий**
бувший довголітвий співробітник властитель магазину меблів
фірми як також робітні тапіцерскої
Филипа Гаазе і Спів у Львові. в Кракові.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ
приймає замовлення і посередничить в закупні:

Світло церковне
впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино
в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посліках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умірених цінах. 78—?

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ
Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА
комедия в 3. актах з сільского жита.
Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА
Історична трагедія в 5. актах — з другої половини XVI. віку.
Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа
шутка в 5. актах з міського побуту.
Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР
комедия в 1. актї опрацьована після німецкого.
Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно
оповіданє з льотерийних пригод.
Ціна книжки 15 кр.

На поchtову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Галицкий КРЕДИТОВИЙ БАНК
приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4¹/₂% на рік.

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1899.
(Прїзд і відїзд поданий після часу, середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
		приходить о годині				відходить о годині	
1-30	6-10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6-20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
	6-50	з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно		6-15	до Підволочиска (Київа) Бродів дв. головний		
	7-10	з Зимної-води		2-08	» » » дв. Підзамче		
	7-40	з Янової		2-45	» » » » »		
	7-55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8-30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави		
	7-44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		8-45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	8-05	» » » на дв. головний		9-10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)		
	8-15	з Сокаля, Рави рускої		9-25	до Янової		
	9-00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9-35	до Підволочиска, Бродів, Гусятина дв. Підз.		
	11-15	з Ярослав і Любачова		9-53	» » » » » дв. гол.		
1-50	11-55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		10-10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова		
	1-01	з Янової		12-50	до Янової від 1. липня до 15. вересня вкл.		
	1-40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно			тільки в неділі і свята		
	2-20	з Підволочиска (Київа) Бродів на дв. Підз.		2-15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята		
Ніч	2-35	з Сокаля, Белзця і Любачова		2-55	до Іцкан (Ясс, Букарешту)		
	5-55				до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів		
	8-45	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		3-05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
	6-20	з Іцкан, Сучави		3-15	до Янової від 1. мая до 30. вересня вкл.		
12-30	7-58	з Янової від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята		3-20	до Зимної води тільки від 7. мая до 10. вер.		
	8-15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		3-26	до Брухович		
	8-14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.		5-25	до Ярослава		
	9-21	з Янової тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.					
	9-55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту		Ніч			
	10-10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави		12-50	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави		
	10-08	з Підволочиска (Київа), Бродів на дв. Підз.		6-40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.		
	10-25	» » » на дв. голов.		6-50	до Янової від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.		
	10-30	з Лавочного (Пешту) Хирова		7-00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша		
	12-10	зі Скольного, Калуша		7-10	до Сокаля і Рави рускої		
2-16	3-05	з Підволочиска на дворець Підзамче		7-20	до Тернополя дворець головний		
	3-30	» » » на дворець головний		7-42	» » » дворець Підзамче		
	6-00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока		7-47	до Янової від 1. жовтня до 30. мая 1900		
				8-35	» » » 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.		

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейский різнить ся від часу львівського о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красіцких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає
всякі
папери цінні
і **МОНЕТИ**

по найдешевшім курсі денним не числячи ніякої провізії.